

Presă modernă

Răspund oare Presă în genere cheamări ei? Căci, negresit este, că dînsa are o menire, umple un gol ce se simte din ce în ce mai mult în societatea noastră. Mulți au zis despre ea, că ar fi a patra putere în Stat. Si e destul altă povestea a ne edifica aspirații înalte, ce un altă factor trebuie să însușească.

Si atunci cind i se atribuie și eu cred că nu pe nedreptul, aşa mare însemnatate, de sigur că la rindul ei și presă are oare cări obligații. „Noblesse oblige”, zic Francezii și acest dictum își găsește cu prisosință locul cind e vorba de presă.

Se vă zice, poate, că noi, cei de astăzi, suntem prea exigenți față de dînsa, dar va judeca ori cine, că nu pe nedreptul suntem așa.

Trăim într-o epocă în care se scrie mult. Ne ajută la aceasta învățătura, ce dobindim pe băncile școalei, ne înlesnă apoi înlesnirea tipăririi. Cățăcopic de prin școli, ori adolescenți nu încearcă să se vadă tipărit la o gazetă?

Dar dacă scriu mulți, unii chemă, iar alții nu, noi care ne hrănim cu cele ce se scriu prin ziare, am avea pretenția că dînsa să scrie cei chemăi.

Să fie oare pretenția aceasta a noastră nelindreptă? Cred că chestiunea ar merită să explorească un moment atenționarea noastră.

Noi cetează cu pretențiile, și cind mă exprim astfel mă gindesc că noi suntem mulți, noi formăm societatea, contribuim cu ceva la progresul și dezvoltarea acestei forte, pe care o numim presă?

Noi socotim că da. Noi dăm presei ajutorul nusemnate. Să ne gindim numai la nrmătoarele.

Societatea dă pe gratuit instrucținea și de dînsa se impărășesc toti cei ce scriu. Din acea învățătură generală, pe care o dă Statul, au luat cel puțin primele noțiuni și acei ce se numesc ziariști.

Societatea a continuat să dea sprijinul său presiei; de aceea astăzi cineva „găsește că e un titlu ales ca să poată pune pe cartă sa de vizită „ziarist”. Dar în afară de aceasta, noi-am dat presiei un bun-neprețuit, pentru că i-am dat libertatea și am luat atâtă și astăzi măsurile să garanțiam această libertate.

Constituția, e drept, garantează toate libertățile noastre, dar nici pentru una nu se arată altă de geloasă ca pentru aceia a presiei. Se pare că aceasta e copilul ei preferat.

Din complexul acesta de imprejurări rezultă că presa își ia față de noi, față de public care-că îndatorită.

Presă, zice Alfred de Vigny, este o gură sălită să stea totdeauna deschisă și să vorbească mereu. De aici decurge că dînsa spune de mijloc de ori mai mult de cît trebuie, și că adesea divaghează...

Scriitorul care citează aceste cuvinte, ziariștă de seamă în Franță, face reflexiunea:

„Da, de sigur, era posibil așa ceva în 1834...”, reflexiune pe care o putem lăsa și în înțelesul că mare lucru nu s-a schimbat de atunci, și astăzi, după cum o putem înțelege și în sensul contrar.

Dintre bunurile cari alcătuiesc personalitatea noastră, cele în deosebită canonică și mereu repetate sunt: viață, averea și onoarea.

Astăzi, în urma progreselor tehnice am reațit, moment nu mai e dispus să încredește paza lor celui întâi venit.

De altă parte, evoluția dreptului de a face cineva apărătorul acestor bunuri s-a manifestat în sensul că dela o libertate mare, nemărginită, s-a ajuns la reglementarea acestui drept.

Într-un anumitele de o anecdotă și nu stiu dacă nu cumva era chiar adevărată, despre o întâmplare della noi. Acum ve-o 50 ani în urmă, se zice că o Primărie care căre hotărse să tomemască un inginer. De unde să-l ia însă. Unul mai principiu sugerează Administrație că sarcina din localitatea ar fi bon pentru acesta. Administrația se adresează lui și cind acesta miră, le spune că nu poate nimic în chestiune, navii administratorii îi răspund: da-d-ta nu ești neanț?

Cine astăzi își mai adresează pentru diferești chestiuni altui cuiva, de cît unii specialist. Mai mult, am ajuns să îngădădim exercițiul medicinii și avocaturii în așa fel, că nu permitem ori că aceste practice. Pedepsim chiar pe acei cari le cusesc, fără titlu academic, pe oameni, cari și ar da drept avocați, fără să posedă diploma de studii, respectivă.

Să socotim, și cu drept cuvint că viață, averea și onoarea noastră sunt buturi nu numai individuale și că societatea e în-

acuză „Opinia” că unele articole le semnează un simplu triumfuri.

Dovada curagiului o găsim chiar în același număr al „Cuvintului”, unde în toată pagina întâia nu întâmpină săse articole semnate de: „Cuvintul”, „Dela Sinaia”, „G”, „X” și „Ceh”...

Nu-i așa că e... curagiul anonimului vrednic de eroii caragialian?

Cel puțin „Ceh” își divulga naționalitatea, și—făină face aluziile rasă, crede că i recunoaștem și rasă: e „rasă” de barbă și de mustăți. Garanță!

POLITICE

Guvernul remine

Astăzi și miine au loc consiliu de ministră, în care se va cerceta toată situația politică internă. Interesul, cu care se așteaptă hotărările, ie

dar cu totul legitimat.

Deși în mare parte cele ce se hotăresc în consiliu sunt intru cîtu fixate și deci, în parte macar, hotărările ce se iau pot fi presupuse, nu mai puțin, de data aceasta, este vădit că cîrcurile politice se arată preoccupate de decizionile ce se vor lua.

De pe acumă însă, se poate spune că speranțele adversarilor guvernului de colaborare vor fi cu totul înșelate, după cum se dovedesc absolut mincinoase toate inventiunile gazetelor de opozitie și ale a celor celebri reporteri, care detin informațiile lor, din cea mai autentică sursă guvernamentală.

Guvernul rămine. Colaborarea continuă, aceasta-i sigur.

Partidele astăzi în colaborare găsesc că misiunea actualului guvern nu-i indeplinită și că operațe are de săvîrșit mai căre dăinuirea la guvern a partidelor în colaborare.

Cit despre chestiile de detaliu, ele sunt lucruri de ordin secundar. Chestia preșidenției consiliului de ministri n'a preocupat nici odată pe nimenie, intru cît uzul constituțional urmează a fi menținut.

De asemenea chestiunea romaniei nu poate face obiectul vre-une dificultăți. Șeful partidului conservator-democrat are deplină latitudine de a proceda în conformitate cu interesele partidului său și întrarea unor noui miniștri în locul altora, din lotul conservator-democrat nu ie de cît foarte legitim. Nu poate fi vorba de mărire de stat-major de ministeriale, ci de dreptul pe care îl are orice care face politică cu adevărat de a pretinde dreptul de a guverna, a dirigi.

Guvernul rămine—deziluzia adversarilor ie neinlăturabilă.

RICI POLEMICI

O consecință nouă a conflictului din Balcani:

Bulgarii zarzavaglii nu vor să maltrateze sitbile din jurul halei.

Ministrul de Culte și Instrucție publică a declarat pe șeful corcului din Slișta, Cintărefal balgar... incinat.

Dreptatea atâtă zilnic violent pe d. Marghiloman pe teme hipodeomice.

Să fie o... cursă?

Orșul Corabia, după cum afirmă dr. Arbore, nu are o baie.

Să-i se clădească una și să îl se sălbime numele roșelului în... Corabai.

Rabinul din Adjud s-a plins autorităților că a fost victimă multor furturi. ...Să vină la lașt să se închine Sfatul Pantelimon.

Cel mai nemulțumit de anchetairea localului serviciului sanitar pentru clubul d-lui V. Arion, este d. Costachi Negrazi.

Iamintesc că definește fondurile unui... spital județean.

Evenimentul crede că evenările de reinanțare sunt un „balon de incorcăre” din partea Tukistilor.

Se cunoște că patronul ziarului au devenit aviator.

De ce n'a zburat și d. M. Borcea în avion, cum au anunțat ziarurile?

...Se temea să nu îl se scădă Zborcea...

ECOURI

Primele alergări de cai.—S'au tineri în Anglia. Într-adevăr, un scriitor englez care, în anul 1574, a descris cetatea Londrei, spune că, într-un camp situat în afara și vecinătatea unei barieră, în fiecare Vinere, se reunea un considerabil număr de cai destinați vînzării. Erau puși să aterge. La sămână, pleau, luptându-se cîte să ajungă mai întîiu. Acesta fu embrionul alergărilor de cai, sport englez prin excelentă.

In Franță, prima cursă care se cunoaște a avut loc la 15 Mai 1651, în urma unui pariu între prințul d'Harcourt și ducele de Joyeuse; pariu era de 1000 scudi.

Cursa a avut loc în pădurea Boulogne, după prinț. Prințul d'Harcourt a încalecat el însuși, dar a fost înțecut cu 100 pași.

* Fluieratul în teatră. — Acest sport se întrebătă altă dată mai des. Piese proaste își aveau soarta a fi scărmănată de spectatori. Dar adeseori, alte conduceri se vedeau în vedere.

Piesa fratilor Goncourt, Henriette Maierhal desfășură o furtună de fluierături. Toată vina autorilor era însă legătura lor cu prințesa Matilda. Prima reprezentare (deafă), n'au avut loc de către patru) a săpetrecut într-un scandal infernal. Un spectator din Galerie sufla dintr-un corn de vînătoare.

Dar ce e și mai rar e ca autorul să se fluere pe el însuși.

Faptul să împliniți autorului piesei Eletre.

Vroind să știe ce credeaz publicul despre tragedia lui, Pradon s'a amestecat în parter pentru a nu fi cunoscut. Începările fluierături. Pradon începe să fluere și dinsul.

Un vecin li zise:

— „Ce fluier este tare domnule? Piesa e frumoasă și d. Pradon nu-i prost. Are trece la Curte”.

Pradon se puse atunci mai tare pe suor, iar vecinul se supără. Această scenă comică avu un sfîrșit destul de tragic căci autorul mai mincina și batae, pe deasupra.

OAMENI ȘI LUCRURI

Obor—Gara de Nord

E, sără Indoială, riscată, încercarea de a transplanta în orașele țării un kibet literar legat numai de viață Capitală, chiar cind e vorba de Capitala noastră, întru multe deosebită de restul țării și—dacă vreți—superioră lor. Superioră prin varietate, prin rafinament, prin frecvență cu care se întâmplă și se cionează epizodice unei vieți sociale intense.

Se cionează și... tramvaiele cu trecători, literatii cu instituțiile și cite alte cionciuri mai puțin onorabile și respectabile de cîte acelă amintire!

De aceea devine posibilă alcătuirea unei „reviste”, cum este acea a fraților Cerkez; devine posibil genul teatral în sus, al revistei „careapărține exclusiv viaței orașelor mari”,—începind cu Parisul—unde „revistele” de fine de an, cu parodiile tuturor evenimentelor din timpul anului, a devenit de mult o cernăță a marului public. Ce ar fi teatrele de bulevard fără „reviste” lor de Decembrie, în Capitală lumii, unde—depuță o vechi și secrete expresa franceză „tout finit par une chansou”?

Transportate din mediul lor, actualitățile, fatalmente locale, pierd din farmecul lor, din puterea lor de suggestie din pricina depărtării lor de libret și autoritor.

„Obor—Gara de Nord”, ce-i drept, aduce în fața noastră actualități aproape celebre — cu tramvaile libere, colaborarea, abuzul colectelor filastropice (ce admirabil zise d. Maximilian—aceste din urmă canțonete!) fără a mai vorbi de surprizele unor epizode noi ca reloatoarea armatei și altele. Întra cari s'ar fi putut adăuga și... holera, cu inspectiile, automobilele, serviciile și celelalte.

Dar publicul întreg nu poate fi în curenț cu epizodul Hirjeu-Oreste-Macedonski, cu procesul piesei „Moise”, nici chiar cu „Apus de Soare” al d. lui Delavrancea căruia autorul îi aplică fierul roșu al parodiilor spirituale cu refrenuri ca:

Nevestă-me-i șopârlă,
Copiii mei—guzgani

E drept că, în schimb, direcția a avut bună inspirație de a însăși spectacolul cu romanța de Caudella, cu intermezel artistului italian Manelli care a executat pe scenă excelente numeroase cu mandolină, chitară, flautul și vioara.

E recompenșă covenită țăranilor, cari nu sunt în dejuns „oraș-mare”, ca să aibă revista lor proprie. Unica bună încercare în acest gen, făcută acum vre-o zece ani de Prasin și Herovanu să-l vadă de obstacole... locale și n'au văzut lumină rampei. Ca și în multe alte privințe — lașul importă, de nevoie, produse bucurește. E drept că aseară n'a prea regretat.

Rodion P. S. Ieri s'a lipit: Zborul suspect, în loc de perfect.

Canalul Panama

Am cedit prin ziare că s'a sfîrșit lucrarea făcere istmul Panama, care leagă cele două Americi, și că de azi înainte Canalul Panama va lega cele două Oceane; Atlanticul de Pacific.

Lucrarea aceasta e ceva uriasă. În adevăr Canalul Panama are o lungime de 80 kilometri, cum ar fi de la Iași pînă la Pașcani. Lărgimea canalului este de 300 metri și numai rare locuri unde lărgimea e mai mare; din contra în localitatea Culebra, canalul are o lărgime nominală de 91 m. 45. Adincimea este de 12 m. 50; numai în strîmtoarea de la Culebra s'ă construi 6 părechi stăvilarie cu grosime de 33 m. 50 și cu o departare între ele de 305 metri. Cu aceste dimensiuni și cu acest sistem prin canalul Panama pot străbate cele mai mari vase de apă.

In adevăr industria construirii navale n'a dat pînă acum un vas lung de 300 metri, așa că cu sistemul stăvilarilor lungi de 305 metri menite a menține adincimea apă

KALODONT

PASTĂ DE DINTI

devânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc
F.A.SARG's SOHN & CO., Viena-Berlin-Paris
Reprezentant: Sam. Lăbă, București.

la Țara de Foc ; iar acum cind canalul Panama permite vaserelor cu aburi să treacă cu cărbuni, aceştia duşi în Chile vor costa cel mult între 10 și 20 lei, cum costa pe coasta răsăriteană tonă la Rio-de-Janeiro. Din Chile se transportă în Europa nitratare cu plătioare cu planză care fac peripul Americii de Sud, acum cind canalul Panama e dat circulației, vasele cu aburi vor duce mai grăbnițe ale proaspețe ale Chililor în Europa. Prin mijlocirea canalului Panama se stabilește o legătură mai repede între coastele apusene și cele răsăriteene ale celor două Americi.

Dar nu numai asta. O legătură mai strânsă între Japonia și China cu America se va stabili. E de ajuns să spunem că din cele 24.000.000 kilograme măștă brută produsă de Japonia, Statele Unite consumă cu industria sa 10 milioane, care ajung în America de Nord prin calea Europei, anume piața Milan și Lyon. De azi înainte și ușor de înțățe cum aceste 10 milioane kilograme materie brută vor lua drumul în Statele Unite de către principalul canal Panamă.

Cine stie dacă raporturile comerciale între Europa și Extremul Orient—Japonia și China, — în viitor nu se vor face pe calea transporturilor prin canalul Panamă ! Dar distanța din Europa în Oceanie desigur că se va îndepărta prin Panamă, părând Suezul. Centrele comerciale vor suferi mici schimbări în dezvoltarea lor. Noile drumuri pe mare și oceanice se vor bătători.

Desigur că, atunci cind Statele Unite au făcut sacrificiul a donă miliardă, să au gîndit la toate aceste folosuri economice. Dar e și ceva nou care se întrează: Se așează marina Statelor Unite și desvoltată și ocupă rangul al doilea în marina mondială.

E bine din cauza canalului Panamă marina Statelor Unite va ocupa curînd rangul întâi. Se stie energia particulară ce se dezvoltă în Statele Unite. Atunci cind necesitatea cere, se crează totul, particularul dezvoltă munca uriașă pentru a răspunde imprejurărilor momentului.

Sunt siguri că în săntierile navale din Statele Unite se vor construi nenumărate vase plătioare pentru a satisface cerințele de transportat mărfurile prin Canalul Panamă. Iată de unde scoatem această convingere. Toate vasele care vor străbate canalul Panamă vor plăti o taxă de trecere. Conform convențiilor acestei taxe se vor plăti egal de toate pavilioanele, deci și de vasele sub pavilionul Statelor Unite.

In Statele Unite s-au luat măsuri ca aceste taxe ce se vor incasa la trecerea prin canalul Panamă de la vasele sub pavilion american, să se restituie marinei americane pe calea unei prime de încurajare. În cînd trecerea prin canalul Panamă s-ar face, după acest sistem, grauit pentru vasele Statelor Unite, căcică cea de ari plăti ca taxe de trecere și s'ar da pe calea unor prime de încurajare a marilor. E ușor de înțeles cum cu acest sistem marina Statelor Unite va luce un avînt și va deveni cea mai mare din lume.

Fiește că taxele ce se vor incasa la trecerea vaselor prin canalul Panamă nu vor compensa cheltuielile de două miliarde dar nu acest lucru a urmărit Statele Unite: ele vor să domineze nu numai cele două Americi, dar globul terestru în întregime. Măreț ideal !

Valeriu Hulubei

GIMNAZIU „MORITZ și BETTI WACHTEL”

Iași, str. Sărăriei 147, imobil propriu, Telefon.

Cu începere dela 20 August, inscrierile au loc în caciulă gimnazială, zilnic, între orele 9—12 și 3—5. Candidații pentru clasa I vor prezenta certificatul de absolvire a cursului primar, actul de naștere și de revaccinare.

Curs integral de 4 clase secundare

Preparații de 2 clase într-un an (în condiții admise de Minister).

Scoala posede muzeu, laborator, curs de gimnastică, serviciu de supraveghere pedagogică.

Rezultatul anului școlar 1912—13 :

148 elevi prezenți în luna comisiunii oficiale; nici un repetent; doi corigenți la cîte un singur obiect; 7 elevi preparați de două clase vor depune examen în Septembrie; alții 8 elevi au obținut note de promovare în școală.

Elevii merituoși, lipiți de mijloace, fără osebire de naționalitate se primesc gratuit.

Directiunea.

INFORMAȚII

■ Ordinul d-lui Al. A. Badaren, Ministerul lucrărilor publice, cu privire la acelerarea transporturilor de cereale, a încăput și adus la îndeplinire.

■ Comercial de cereale, care fusese stînjit din cauza refuzului ce întîmpină interesa în a obține vagoane, a cîndăiat un avînt puternic.

■ În Iași măsura d-lui Ministrului lucrărilor publice, se execută întocmai și produce o satisfacție generală.

■ Ministerul de Răsboiu a cerut comandanților de armată să întocmească tablouri de evenimente nenaturalizate care au fost mobilizați, cu specificația a celor care au fost în armata combativă, la coloanele de subsistență și la partea sedentară.

■ Noul regiment de infanterie ce se va înființa în Iași, se va instala provizori pînă la clădirea unui local propriu, în fostul local al escadronei de escortă regală.

■ Astăzi dimineață la ora 8, escadrila celor patru aeronave, a părăsit orozul îndrepîndu-se spre Botosani unde este anunțat pentru astăzi după ameață un meeting de aviație.

■ Prin ordin telegrafic s'a pus în vedere depozitorul de recrutare lansarea ordinelor de chemare a oamenilor din campanile sanitare contingentele dela 1919 în sus.

Concentrările acestea se fac pentru măsurile noi ce s'au luate în vederea combatării epidemiei de holeră.

■ D. A. D. Xenopol și presa franceză. — Ziarul „Le Soleil” din 30 Septembrie a. c. prin pana d-lui Gérard Devèze, publică următoarele despre distinsul nostru academician d. A. D. Xenopol.

■ D. Xenopol, corespondent al Institutului de Franță, decan al facultății de literă din Iași, autor al mai multor lucrări remarcabile asupra filosofiei și istoriei, a publicat într-un volum cursurile pe care le-a tînuit la Colegiul de Franță, asupra ștărei sociale și intelectuale a românilor. E un rezumat, cu cîteva adăugiri, a celor două opere importante ale d-sale: *Români în evul mediu și Istoria Românilor din Dacia trojană*.

■ Această cărtulie va fi cunoscută României, unei mulțimi de oameni care n'cunosc și care vor fi foarte mulțumiți de a posedă notiuni exacte asupra unui popor care reprezintă civilizația noastră în țările depărtate și a cărui cultură și chiar constituție, politică sunt într-o cîtva opera Franței.

■ D. Xenopol tratează, în primul loc, despre rasa latină. Dovedește că latinii occidentali sunt într-o situație din cele mai periculoase față de cele două mari rase, continentale europene, rasa slavă și rasa germană. Acestea sunt constituite prin imperiul german și Rusia care sunt ca niște centre enorme de atracție ce ar putea într-o bună zi să absorbe mai multe state mici și mai slabă. Nu e tot așa cu popoarele de rasă latină care nu pot să se măreasă în acelaș fel.

■ D. Xenopol studiază apoi originea poporului român și demonstrează că, încă de la originea, Daco-românii au ocupat regiunile situate la nordul Dunării de jos și că n'au venit de la sud spre nord pentru a ocupa Dacia.

■ Printre argumentele invocate în sprijinul tezei sale asupra continuității Daco-Romanilor în patria lor originară, autorul ne dă două, care ne par decisive. Termenul *bătrînă* arată încă în zilele noastre, părțile pe care România le are în proprietatea individuală a vechilor lor sfiori de pămînt.

■ Dar, acest termen vine de la latinescul *veteranus* și mai multe diplome găsite în Dacia, conțin donații de pămînt făcute veteranilor Români pînă la țărani de astăzi, continuățile care n'ar avea rațiunea de a fi, dacă populația română ar fi părăsit Dacia în anul 270^a, cum susțină partizanii acestei doctrine.

■ Mai mult încă, România n'au putut să fie dela sud spre nord pentru că ocupă astăzi aceleasi regiuni ca și Daco-Romanii.

■ Care fu rolul Românilor față de România?

■ Cultura și civilizația lor nu datează de cît din secolul al XIX-lea. Dar dacă n'au avut nici o influență directă asupra dezvoltării civilizației occidentale în secolul XIV-lea, a fost unul din elementele principale a rezistenței opuse invaziei otomane și li se datorează înaltă justiție căci singele lor cîrsi, în valuri, a permis Europei occidentale să-și dezvolte fără piedici spiritul ei civilizator.

■ Cine cunoaște influența intelectuală franceză la Români ? E totuși evidentă și în strînsă comunione cu situația geografică. Societatea românească vorbeste fluentă și la librari se găsesc mai cu seamă operele noastre literare și științifice ; și cu toate acestea Germania face mari progrese acolo, grăție comerțului ei copios. Influența politică a Franței a fost foarte mare la acest popor, dar, după evenimentele din 1870, această influență descrește. Influența Germaniei poate lucra de cît astăzi viețile sale materiale, în timp ce sufletul și spiritul său sunt pentru Franță.

■ Moșia Bogheni din Judd. Fălcu a fost ipotecată în primul rînd Primei Societăți de Economie pentru sumă de 38 milioane lei.

■ A apărut : „Legea asupra stării de asediu și Constituția” cu un apendice cuprinzînd legislația specială în vigoare astăzi la noi și în Franță, de I. Gr. Petreianu, avocat, în 28 pagini, prețul 1.50 lei.

■ Domnisoara Adela Macinescu, licențiată în literă, a obținut scutirea de taxa de o sută de lei, pentru scoaterea diploma de licență.

■ Într-o pomenire soldaților decedați pe cîmpile bulgare, din regimentul 37 de infanterie Botoșani, s'a oficiat Dumineacă în acel oraș un parastas, de față fiind toti soldații și ofițerii în frunte cu d. colonel C. Petala, comandantul regimentului, care a tînuit cu această ocazie o cuvântare, mulțumind soldaților săi, pentru vitejia cu care au răpus greutăților ce au întîmpinat și ofițerilor care și au împlinit datoria cu un devotament demn de laudă.

■ Se stie că regimentul de Botoșani a avut 82 de cazuri mortale de holeră și 125 de bolnavi vindecăți.

■ Eri a avut loc la cimitirul Eternitatea, înmormântarea Ecaterinei Sadoveanu mama amicului nostru Liviu Sadoveanu.

■ Pentru secția chirurgicală a d-lui dr. Anghel au fost comandate de epitropie sft. Spiridon, instrumente în valoare de trei mii de lei, la o casă din Berlin.

■ La pavilionul de izolare au fost aduși săse bolnavi, din care unul din oraș iar cinci din județ, toți tifosi.

■ Eri s'a dat rezultatul probei scrise la școală și pînă la ora 8.

■ Din 72 candidați înscriși, exceptându-se 10 cu curs secundar, au fost primiți la probă orăla 41.

■ D. N. Cananău, cemisarul guvernului pentru licitația bonurilor, a plecat la Huși pentru a lua parte la lucrările de licitație.

■ La licitația de eri s'au vîndut de comisia de rechiziții cai în valoare de 10.000 lei.

■ Astăzi și ultima zi de licitație.

■ La biserică 40 de sănăti s'a oficiat un parastas pentru plutonierul major Mindru, din regimentul 13 Stefan cel Mare, mort la Lorski (Bulgaria).

■ Înscrerile la școală de moșe vor dura pînă la 6 Octombrie.

Cursurile vor începe în ziua de 10 Octombrie.

■ Orasul Iași.—Din meritoasa monografia istorică și socială a d-lui N. A. Bogdan, a apărut a două fascicole, elegante și tipărită și splendid ilustrată.

■ Continuarea operei începută acum 15 ani și rededită acum în condiții literare și tehnice superioare. Ori ce iasă în cursul său poate avea această lucrare din care vor apărea 12 fascicole.

■ Ministerul instrucției publice a comunicat revizoratului școlar că este interzis fotografilor ambulanței și mai exercita profesia asupra elevilor și locuitorilor de școli. Aceasta, din cauza purtării necinestate a mai multor fotografi ambulanței.

■ Curtea de casată a respins eri recursul lui Vasile Pavlov, zis Pavlovici și Teodorovici, din Iași condamnați cel dintâi la doi ani închisoare, iar al doilea la două luni fiind că au castrat pe un tînăr rus.

■ D-nul Colonel Greceanu a intentat proces butnarului Isidor Swartz, din Str. Palat, din cauza calității inferioare a materialului ce l-a întrebuințat la confecționarea unor butoae.

■ Un ziar local publică numele membrilor comisiunii examinatorii pentru particulari, în Septembrie.

■ E de primit să mai spunem că informația e imaginată, întru cît la Minister nici nu s'a alcătuit comisia de examen.

■ Seminarul pedagogic nu va fi deschis anul acesta. Pentru cele două clase existente urmărează a se înscrie elevii în școlile statului.

■ D. Atanasiu, inspector de desemnare, a înaintat ministrului de instrucție, în toată intregime lui și mai cuprinde:

„Fericire nimicită” roman contemporan în două acte. Film parizian de mare artă.

Gontran lingă farfurii scene foarte comice.

Înmormântarea aviatorului Chavez, primul care a vrut să treacă Alpii în zbor.

Mihai Mercuri 25 Septembrie program nou:

Doi pretendenți, desfășurare extraordinară—Norocul lui Prince—In Montana (una din țările Statelor-Unite ale Americii de Nord) etc. etc.

Noua orchestră sub conducerea talentatului și simpateticului capel-maistru Const. Lazar acompaniază desfășurarea pieselor.

Epitropia Sf. Spiridon

DIN IAȘI

■ Face cunoscut că, în ziua de 10 Octombrie a. c. se va juca în localul Institutului Grigore Ghica Vodă din Iași examenul de admitere în școală supravîrăoară de moșe. Înscrierile se vor primi pînă în ziua de 10 Octombrie a. c. No. 5995 23 Sept. 1913

■ In luna Ianuarie va avea loc la București, expoziția generală de desemnare a elevilor școalelor secundare din toată țara.

■ Ministerul de interne a alocat suma de 2000 lei, chiria localului necesar serviciului sanitar și veterinar al Iașului. D. inginer Hălăceanu a făcut ofertă ministerului care a înșirat pe d. dr. Flor să cerceteze ofertă.

■ În satul Mădiriști s'a declarat epidemia de scarlatină la mai mulți locuitori. S'a luat cuvenitele măsuri.

■ Punctul de frontieră Palanca a fost deschis, pentru călătorii și proveniențele din Ungaria.

■ Deasemenea au fost deschise porturile Sulina și Constanța, pentru călătorii și proveniențele din Bulgaria.

■ La examenele de notari, care se tin cu începere de la 1 Octombrie, s'au înscris pînă în prezent 13 candidați. Examenele vor consta din o probă scrisă și una orală.

Tot în chestia plagiatului. — Primim următoarele spre publicare:

1913, 24 Septembrie, Iași.

Domnule Redactor,

In ziarul d-v din 15 Septembre c., am văzut cu surprindere publicat un discurs al meu, care ar fi fost tănt la înmormântarea regretatului profesor P. Rășcanu, și care discurs după cum știți d-v prea bine, n'a fost trimis de mine spre publicare. Astfel se vede că sunt cu total străin de publicarea acestui discurs. Iar cît despre acela dintre studenții care s'a grăbit să comenteze faptul insultându-mă, nu pot să-i răspund altfel decât aducându-i mulțumirile colegiale.

M. D. Dăscălescu

Din rîndurile de mai sus ceterior vor înțelege ușor că seminarul lor este autor regretabilului discurs făcut, rostit la înmormântarea regretatului profesor P. Rășcanu.

Ne pare sincer rău că, după atita înțiere, autorul n'a găsit mijlocul unei apărări mai plauzibile. Chestionea dacă discursul a fost ori nu destinat publicității nu importă de loc, dar de loc. Din contravînție: dacă pasajele plăgiate nu erau destinate să apară în gazetă, înacol revine și mai suspect, ori și mai grav, întrucât se pare că autorul nefericitei cuvîntări — de două ori... rostită, la doi morți îasăni! — compta tocmai pe discreția nepublicității și pe zgromadirea unei mari aglomerații, ca să nu se dea de urma pasajilor... imprumutate de ocazie.

Dăscălescu nu contestă că paternitatea primei jumătăți a cuvîntării aparține d-lor Cuza și Iorga. Ne întrebăm numai ce ar fi cettă d-sa dacă, la înmormântarea regretatului profesor lașan, ar fi fost de față d-nii Cuza și Iorga?

Red.

■■■ Judiciare. — Curtea de Apel secția II-a s'a pronunțat eri în procesul dintre d-nii V. G. Morton și Heselman pentru restituirea sumei de 50.000 lei, ce Heselman a dat ca acanto d-lui Morton pentru cumpărarea moșiei Dămeniști, respingind apelul celui de al doilea.

— Curtea secției I-a a condamnat la cete 15 lei amendă pe Titus Săvescu din Bacău și alții pentru nereguli în ținerea registrelor de stare civilă.

— Curtea secția II-a a suspendat afacerea privitoare pe C. Gh. Vernescu cu Gh. N. Ghica și alții pentru bani.

Curtea secția I-a a declarat stinsă acțiunea publică privitoare pe inculpatul Vasile Scoban, șeful postului de jandarmi Präfeti, (Bacău) pentru abuz de putere.

— Curtea cu jurați judecă astăzi pe Elena I. Pachită, din comuna Tomești, acuzați de pruncidere.

— Curtea de apel secția II-a a amintat pentru ziua de 22 Octombrie, procesul privitor pe avocatul C. Florea din Bacău, pentru atentat la podoarea unei nevoie a sa, copilă de 14 ani.

Liceul Particular

„Profesorii Asociații”

— IASI —

Sub conducerea unei asociații de profesori secundari Curs liceal complet și scoala co-mercială superioară Se primesc interni, externi, semi-interni Inscriri în orice zi în localul din Strada V. Conta No. 15

Direcționea

De vinzare sau de inchiriat cu începere dela 26 Octombrie a. c.

O livadă în întindere de 8 Hectare 1830 m. p. situată în acest Județ, comuna Galata, cotuna Valea-Adincă, având case și atenanele necesare unei bune gospodării.

Doritorii se pot adresa proprietarul și, Major Cost. Panaiteanu în Iași, strada Lozonschi 4.

Oloiu de văpsit pur
calitate superioară. 1 leu kilogramul. Frații Bachstetz, magazin de fererii str. de sus.

Pepiniera de Vițe de Vie

bine selecționate, altoite pe port-altoi americanii cel mai rezistenti se poate vizita în orice zi la via d-lui C. Chilimoglu. Se poate cumpăra, vis-à-vis de Școala Normală Vasile Lupu, unde se vor adresa și comenziile.

Dr. Suzana GROSU
Asistentă la clinica obstetricială

BOLE DE FEMEI-FACERI

— Iași.—Strada Anastasie Panu No. 43

Serviciul telegrafic și telefonic al „Opiniiei”

Serviciul Telegrafic

Barbariile din Balcani

Albanejii complete invinsi. — Re-prezuni singeroase sirbești. — Tinuturi întregi puștiute.

Belgrad. — Biroul Presei anunță că ultimele raporturi sosite arată că comitatii bulgari și restul bandelor albaneze au fost cu totul distruiți en județul Monastir unde autoritățile au restabilit ordină.

In ultima luptă în jurul Prizrenului, dușmanul a fost surprins între două focuri ale trupelor sirbești din Prizren și întărările sosite din Tetovo. Albanejii au fost complet înfrâni la Vraniste.

* *

Sofia. — În urma revoltei albaneze și represiunii singeroase sirbești, care masacrează populația bulgară și albaneză, în special în regiunea Kalkandelen, Costivar, Goră; și grupe de Bulgari din această regiune, scăpati de la moarte și fugind în munți, au sosit pe teritoriul bulgăresc.

Refugiații povestesc că țara lor este puștie și acoperită de cenușă.

Solidaritate muncitorească

Moscova. — Tipografi tuturor tipografilor au proclamat greva pe 24 ore, în semn de simpatie pentru mișcarea imigrantilor greviști de la tramvai.

Ziarele nu vor apărea deci mîine.

Declarațiile d-lui Pasici

Neliniște creșcîndă

Belgrad. — Intr'un interview acordat ziarului „Politika”, d. Pasici, relevind prima cordială ce-i s'a făcut la Viena, a declarat că de ambele părți s'a arătat cea mai mare bună-voință pentru a stabili bunele legături între cele două state.

Cu privire la insurecția albaneză și la conflictul turco-grecesc, d. Pasici a exprimat părerea că, dat fiind oboseala generală, complicațiile vor putea fi înălțăturăte.

Ziarele spun că Turcia și Bulgaria iau în grabă măsuri înlinse de mobilitare. Din această pricină, Grecia și Serbia se vad silite să ordone contra-măsuri analoge, spre a putea para orice evenimentătății.

Agravarea raporturilor turco-grecesci provoacă neliniște crescîndă.

Mișcare în diplomație

Viena. — Monitorul Oficial anunță punerea în disponibilitate a ambasadorului Austro-Ungar la Petersburg, contele Thurn Valassina, pe propria cerere și cu mulțumire recunoscătoare a împăratului pentru serviciile aduse în timpul activității sale.

Monitorul mai anunță numirea, în locul devenit vacant, a contelui Frederic Szapryk, șef de secție la ministerul de externe.

Consiliul de coroană din Sofia

Sofia. — Plecarea regelui a fost amînată pentru că Suveranul așteptă astăzi să-sirea documentului tratatului de pace din Constantinopol, pe care trebuia să-l semneze în cursul consiliului de coroană să-nut astăzi. Consiliul a transat mai multe chestiuni politice interne.

Regele a ținut o alocuție ministrilor, declarind că este o mare磨ogiere pentru dinsul, în aceste timpuri grave, de a avea sfetnici, oameni cari au dovedit un mare patriotism și abnegare în soluția unor probleme grele.

In loc competente se asigură că consiliul de ministri a hotărât, pe lingă complicitarea cabinetului, dizolvarea Sobraniei pe ziua de 9 Octombrie și noi alegeri pe ziua de 9 Decembrie.

De asemenea a ordonat o anchetă asupra gestiunii serviciului de intendență și rechizițiuni din timpul răsboalui.

— Iași.—Strada Anastasie Panu No. 43

Cloenire de tren

Dwinski. — Expressul Kiev-Petersburg, a ciocnit în gara Wineki o locomotivă. Au fost 14 morți, 17 grav răniți și 11 conținzenți.

Întărîrea flotei otomane

Londra. — Agenția Reuter spune că telegramile confirmă că Gazl Hussein Rouf Bey, comandant vestitul cracișor „Hamidie” a plecat la Roma și Londra speră a cumpăra un vas de război și să angajeze ofițeri și oameni pentru întărîrea flotei otomane.

Serviciul Telefonic

Deschiderea anului școlar

Inscrieri și examene

Confatularea inspectorilor școlari

București. — La ministerul de instrucție, s-au luat azi dispoziții ce urmează, cu privire la deschiderea anului școlar, întîrziat din cauza împrejurărilor cunoscute.

Scoalele primare

Pentru cursul primar urban și rural, înscrierile se vor face de la 10 la 15 Octombrie.

Această dispoziție se aplică și scoalelor particulare și frobeliene.

Scoalele normale

Pentru scoalele normale, examenele de admitere în clasa I-a și IV-a, pentru bursă și solvă, de la scoalele normale și examenele pentru obținerea burselor de la clasele II și IV se vor începe la 15 Octombrie.

Examenele de corigență și integrale de clase, și examenele de capacitate pentru diploma de învățători, care s'a întrerupt în Ionia din cauza mobilizării, se vor continua de la 20 Octombrie.

Cursurile încep la 25 Octombrie.

Licee și gimnaziu

Pentru licee și gimnaziu înscrierile se fac pînă la 1 Octombrie. Examenele de admitere încep la 15 Octombrie. Examenele de corigență și absolvire a gimnaziilor și liceelor se fac de la 15 la 25 Octombrie.

Cursurile încep la 25 Octombrie.

Examenele particolare

Pentru elevii pregătiți în particular, care urmează să intre în examen de corigență, integrale și de diferență, data examenului se va fixa între 15 și 25 Octombrie.

La Universitate

D. Ministrul de instrucție a cerut rectoratelor din Iași și București, ca să consumă ca examenele studențești să înceapă la 1 Noembrie.

Inscrierile în școlile secundare

Inscrierile în toate scoalele secundare de băieți și fete vor continua pînă la 1 Octombrie.

Examenele de admitere pentru clasa I se vor fixa de la 15 Octombrie.

* *

Inspectorii scolari s-au întrunit azi, sub președinția d-lui Gh. Lascăr, secretar general al ministerului de instrucție, și au discutat numărul de instituții și învățători ce urmează să se face în scoalele din România nouă.

Secție de agronomie

Din lipsa de profesori, nu se va crea în anul acesta proiectata secție de agronomie, de lingă Universitatea din Capitală.

Imprumutul român

București. — În consiliul de miniștri ce se ține azi la Sinaia, chestia împrumutului va fi definitiv tranșată.

D. Marghiloman, care a sit în Capitală, n'a dat nici un detaliu nimănui, afară de colegilor săi din minister.

Tablourile de înaintare în armată

București. — Eri după amiază s'a întrunit la ministerul de rezboi, comisiunea pentru alcătuirea tablourilor de înaintare și, mutări, ce urmează să se face în armată pe ziua de 1 Octombrie a. c.

In această ședință comisiunea s'a ocupat în amânuințime de drepturile fiecarui ofițer propus pentru înaintare.

Amânarea examenului de capacitate

București. — Din cauza amânrării deschiderii cursurilor școlare, examenul de capacitate pentru fete, s'a amânat pentru zilele dela 4 - 17 Noembrie.

Scoalele Complimentare

București. — Consiliul inspectorilor învățămîntului s'a întrunit eri la ministerul instrucției, unde s'a ocupat de programă cursurilor scoalelor complimentare ce se vor deschide pentru întăria oră la noii, anul acesta.

Diferendul turco-grec

Paris. — Ziarele astă din Atena, că diferendul turco-grec poate încă să capete o formă periculoasă.

Tratat secret turco-bulgar

Viena. — În cercurile diplomatice se asigură, că există un tratat secret între Turcia și Bulgaria, care prevede cooperarea, în caz de nevoie.

Crima din Fălticeni

Fălticeni. — Astă-noapte, la orele 3, a fost asasinat circumșorul David Marcu, din strada Tempești.

După primele constatări, se crede că bandiții erau în număr de trei.

Chestia remaniarei ministeriale

București. — Cu privire la cele ce se vor discuta în consiliul de miniștri ce se ține azi la Sinaia, ziarul Adevarul scrie:

"—In consiliul de miniștri ce urmează a se ține azi, nu se va discuta chestia remaniarei ministeriale, d. Take Ionescu fiind hotărât să nu sesize consiliul de aceasta, de cădă după ce va sonda spiritele în partidul d-sa.

Pe altă parte se afirmă că și vecili conservatori vor să provoace o remaniere. D. Marghiloman voiește că să introducă pe d. Greceanu în minister. În acest casă ministrul conservator sacrificat ar fi d. C. C. Arion.

Buletinul Direcției Sanitare

BAZARUL DE VANZARE al produselor Industriei naționale

Iași. Strada Stefan cel Mare No. 13—Iași
Mare depozit complet assortat cu toate
produsele următoarelor fabrici.

„Tesațura” Iași

Societate anonimă

Tot soiul de Tesațuri de bumbac,
uniforme școlare, doguri, diverse
americi, chioane, băchete, Pîn-
ză de casă.

Malteză, zefirari, atică, pânză
pentru cizmară.

„MOLDOVA”

Societate anonimă

Pentru Industrie de triotag—Iași

Flanelă
Ciorapi
Costume pentru Copii

Fabrica „Carmen Sylva”
Iași

Parfumuri, Săpunuri de toaletă și
Eau de Cologne.

Societatea anonimă românsă
italiană a industrielor
„Textile” — Iași

Sireturi pentru ghete, sireturi
pentru rochii de bumbac și lână,
suiașe de bumbac, lână și matasă.
Urechi de piele și cisme. Beți tri-
colore și fașe de Botez. Filii de
lămpă și de scarparat. Beți pen-
tru covoare. Sireturi de metal,
sireturi pentru haine de bumbac
și lână, negre și colorate. Sireturi
de corsete. Chingi pentru tapiterie și
chingi gata cu cătărămi pe tru ca.

„DOROBANTUL”

Fabrica Națională de produse
textile

Max I. Schapira—Ploiești

Postavuri, Pături militare, Po-
stavuri și Pături de comert. Di-
mie, Flanelă de Brașov, etc.

ZÖBISCH et Co.

Societate în comandita

ȘALURI DE LÂNĂ

OPINIA

Organul partidului
Conservator-Democrat

ÎNCEPEȚTE ANUNȚURI SI RECLAME

PENTRU PAGINA III-a și a IV-a

A SE ADRESA:

ADMINISTRAȚIEI ZIARULUI

OPINIA

17, STRADA GH. MARZESCU, 17.

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

I A S. I

ÎNFUȚATĂ ÎN ANUL

1856

CASĂ ÎNCREDERE

Primește orice lucrări tipografice.

Execlutare constiințioasă: Preturi modeste

Reprezentanță

Fabrică mare de articole ne-
cesare pentru mașine tehnice
caută ca reprezentant un domi-
nante introdus în industrie. Mun-
că plăcută, venit bun. Oferte
sub H. R. 2830 către Haasen-
stein & Vogler A. G. Wien I.
(Austria).

7 ANI DE SUCCES 7

CINEMATOGRAFUL

PATHÉ FRÈRES

SALA CIRCULUI SIDOLI

Reprezentări în fiecare seară la orele 9

Duminicale, Sfimbetele și Sarbătorile

MATINEURI LA ORA 3

La reprezentările noastre iau parte toți corifeii marilor teatre
din Paris, Berlin, Copenhaga, Viena, Roma, Milano etc. ca:
Sarah Bernhardt, Jane Hading, Etiévan, Sully, Alexandre,
Robin, Wiehe, Psylander, Henny Porten, Asta Nielsen, etc. etc.

FILME DE POPULARIZARE ȘI ÎNȚINTIFICĂ

Excursiuni prin cele mai pitorești regiuni din întregul univers

TOATE SPORTURILE MODERNE

VULGARIZAREA INDUSTRIILOR

— Manevrile armatelor pe uscat și pe mare —

INVENTIILE ȘI NOILE DESCOPERIRI

Pathé-Journal și Eclair-Jurnal

Ziarele insufluite care ne arată în fiecare săptămână tot ce se

întâmplă în lumea în luna noastră.

Comedii, scene hazlii, scene artistice de varietate, redare cinematografică a scrierilor autorilor célébri, etc. etc.

TOTUL REDARE CLAR ȘI PERFECT

Stagiunea de iarnă în vastă Sală Sidoli, de la vară în Grădini
Trajan, anume aranjată pentru Reprezentări cinematografice.

7 ANI DE SUCCES 7